

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Anayasa'nın 98. ve İktüzük'ün 104 ve 105. maddeleri uyarınca, miras paylaşımında eşitlik ilkesinin kaldırılmasıyla kadın ve çocukların mülkiyet haklarında doğabilecek hak kayıplarının, uygulamanın hukuki temellerinin ve toplumsal sonuçlarının tespiti ve alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasını arz ederiz.

Meral DANIŞ BEŞTAS

Erzurum Milletvekili

GEREKÇE

Kasım 2024'te yürürlüğe giren bir genelge ile Tapu Sicil Müdürlüğü ile Arabuluculuk sistemi arasında yeni bir entegrasyon süreci başlatılmış, bu süreçte miras paylaşımında artık taraflar arasında yapılacak yazılı anlaşmaların resmi belge niteliği taşıması ve doğrudan tapuda işleme alınması sağlanmıştır.

Bu uygulama neticesinde, Türk Medeni Kanunu'nda açıkça belirtilen "mirasçılar arasında yasal payların eşitliği" ilkesi fiilen işlevsiz hâle getirilmiştir. Bu durum, başta kadınlar ve çocuklar olmak üzere dezavantajlı mirasçılar için ciddi hak kayıplarına neden olacak, eşitlik ve adalet ilkeleri zedelenmiş olacaktır.

Nitekim bu uygulama ile; arabuluculuk yoluyla yapılan yazılı anlaşmalar noter veya mahkeme onayı olmadan tapuda geçerli hale getirilmektedir. Böylece de bilhassa ekonomik olarak zor durumda olan, sosyal açıdan baskı altında ve eğitim olanaklarından yoksun olan kadınların, miras paylaşımında baskı ve yönlendirmeye haklarından vazgeçmeye zorlandığı vakaların artması kuvvetle muhtemeldir.

Diğer yandan, Medeni Kanun'da herhangi bir değişiklik yapılmaksızın, genelge yoluyla fiili bir hukuk boşluğu yaratılmış olması da anayasaca güvence altına alınan mülkiyet hakkı ihlal edilmektedir. Şüphesiz kadının mirastan mahrum bırakılmasının önünü açan bu uygulama, Anayasa'nın eşitlik ilkesiyle ve sosyal devlet anlayışıyla çelişmektedir. Uygulamanın kamuoyuna yeterince duyurulmadan, ilgili paydaşların görüşü alınmaksızın yürürlüğe konulması, hukuki şeffaflık ve demokratik katılım ilkelerine de aykırıdır.

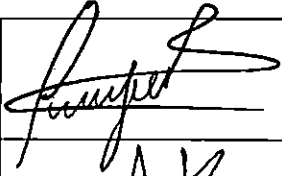
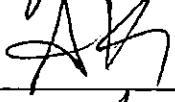
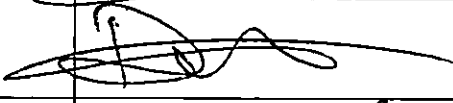
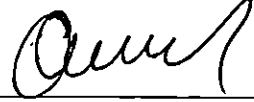
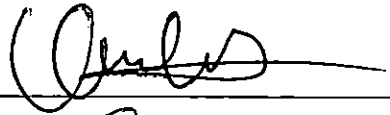
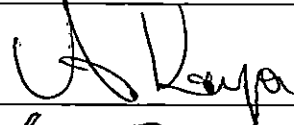
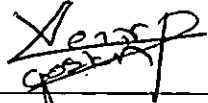
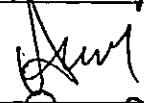
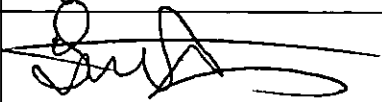
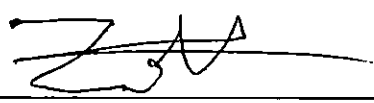
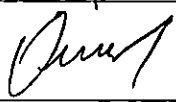
Özellikle sosyal olarak izole, ekonomik olarak dezavantajlı konumda olan kadınların; erkek egemen zihniyet kodlarının hakim olduğu bu sistemde mirasçılık haklarını kaybetme riski çok yüksektir.

Arabuluculuk sisteminin de bazı hususlarda hak kayıplarına yol açtığı bilinmektedir. Genellikle güç dengelerinin çeşitli riskleri beraberinde getireceği, arabuluculuk ofislerinde yargısal denetimin olmadığı, kişilerin çeşitli etkiler altında manipülasyona açık olduğu nazara alındığında miras gibi kişinin medeni yasalarca düzenlenen temel haklarının yok sayılacağı kuşku götürmemektedir. Bu konuda anlaşmaya varmak istemeyen kadının şifâhen manipüle edilebileceği hatta miras hakkından vazgeçmesi adına şiddete dahi uğrama ihtimali oldukça güçlüdür. Ekonomik güvenceden yoksun olan kadın ve çocuğun kolaylıkla miras hakkından da yoksun bırakılarak yaşamsal denilebilecek haklarının ellerinden alınması anlamına gelen bu uygulama büyük bir toplumsal tehlikeyi de barındırmaktadır.

Kadınların ve çocukların miras hakkı, yalnızca bir mal paylaşımı meselesi değil; sosyal adalet, toplumsal cinsiyet eşitliği ve hukuk devleti ilkesiyle doğrudan ilişkili bir insan hakkıdır. Mevzuat bypass edilerek, kadınları sessizce mirastan dışlayan bu uygulama kabul edilemez.

Öte yandan kadınların canları pahasına yürüttükleri eşitlik mücadelesinin, kanunla değil de bir genelge ile geriye düşürülmesi, kazanımlarının yok edilmesi, İstanbul Sözleşmesi'nden geri çekilme ile eşdeğer risk barındırmaktadır. Son yıllarda kadınının nafaka hakkından soyadı düzenlenmesine kadar pek çok kazanımının hedef haline getirilmesi, iktidarın kadına olan bakış açısını izah etmektedir. Artan erkek şiddetinin kronik bir vaka hâlini almış olması da bundan bağımsız değildir. Bu nedenle mecliste derhal bir komisyon kurulmalı ve genelgenin iptali ile ilgili yapılması gereken çalışmalar tespit edilmelidir.

Bu bağlamda, konunun tüm yönleriyle TBMM çatısı altında ele alınarak araştırılması, kadınların kazanılmış haklarının korunması ve geri adım atılmaması adına zorunlu hale gelmiştir.

1	SÜMEYYE BOZ	MUŞ	
2	AYTEN KORDU	TUNCELİ	
3	SERHAT EREN	DİYARBAKIR	
4	DİLAN KUNT AYAN	ŞANLIURFA	
5	GÜLCAN KAÇMAZ SAYYİĞİT	VAN	
6	NEVROZ UYSAL ASLAN	ŞIRNAK	
7	ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU	KOCAELİ	
8	ADALET KAYA	DİYARBAKIR	
9	VEZİR COŞKUN PARLAK	HAKKARİ	
10	ALİ BOZAN	MERSİN	
11	SALİHE AYDENİZ	MARDİN	
12	GÜLDAN VARLI	VAN	
13	BERİTAN GÜNEŞ ALTIN	MARDİN	
14	BERDAN ÖZTÜRK	DİYARBAKIR	
15	ZEYNEP ODUNCU KUTEVİ	BATMAN	
16	CENGİZ ÇİÇEK	İSTANBUL	
17	MEHMET KAMAÇ	DİYARBAKIR	
18	SABAHAT ERDOĞAN SARITAŞ	SİİRT	
19	GEORGE ASLAN	MARDİN	
20	MEHMET ZEKİ İRMEZ	ŞIRNAK	